

УДК 343.1

Олександра Олександрівна КОЧУРА,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0638-2911>;

Сергій Сергійович ЦИРКУЛЕНКО,

слухач магістратури факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРО ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ, ЯКІ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ НА РОЗСЛІДУВАННІ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД

Злочинні порушення правил безпеки дорожнього руху характеризуються широкою поширеністю і мають підвищену суспільну небезпечність. Щорічно в Україні відбувається в середньому близько 40 тисяч дорожньо-транспортних пригод, від яких гине до 7 тисяч осіб і десятки тисяч отримують тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості. Таким чином протидія злочинам пов'язаним із порушенням правил дорожнього руху є одним з важливих елементів забезпечення публічної безпеки та публічного порядку [3].

При дослідженні генезису нормативної регламентації порядку руху на дорогах можемо зазначити, що такі спроби робилися ще в 18 столітті, коли основним видом транспорту були гужові вози. Сама потреба в розробці правил руху зросла з появою в 19 столітті самохідних екіпажів та перших парових автомобілів. Так, при появі на дорогах парових автомобілів, з метою забезпечення безпеки їх руху попереду такого автомобіля повинна була йти людина з червоним прапором, попереджаючи про можливу небезпеку у зв'язку з рухом парового автомобіля. З появою автомобілів з бензиновими двигунами стан безпеки руху став загострюватися, в зв'язку з чим процес правової регламентації руху автомобілів пішов швидше. Перші правила дорожнього руху, наприклад, у Франції були введені ще в 1883 році. У 1900 році міська дума Петербурга затвердила «Обов'язкову постанову про порядок пасажирського та вантажного руху по місту Санкт-Петербург на автомобілях».

В Україні передбачено декілька видів відповідальності за вчинення суспільно-небезпечного діяння у зв'язку з порушенням правил дорожнього руху.

Так, у випадку порушення правил дорожнього руху, що не призвело до спричинення тілесних ушкоджень та загибелі осіб, особи винні у вчиненні цієї дорожньо-транспортної пригоди притягаються до адміністративної відповідальності у встановленому згідно з чинним законодавством України порядку. Тобто прийняття рішення в даному випадку, покладається на окремі підрозділи Національної поліції України, зокрема на патрульну поліцію [3]. Оскільки правопорушення в даному випадку не має ознак кримінального, то після надходження заяви або повідомлення громадян, інших осіб, про правопорушення, відомості про нього вносяться до Журналу Єдиного обліку заяв і повідомлень громадян відповідного відділу поліції. Якщо в ході проведення перевірки в порядку закону України «Про звернення громадян» не встановлено у діях або правопорушенні ознак кримінального правопорушення, то відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі ЄРДР) не вносяться.

При порушенні правил дорожнього руху, що призвело до тяжких наслідків, зокрема спричинення тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, загибелі особи або осіб, вина особа притягається до кримінальної відповідальності. Тобто відповідно до КК України, КПК України, Наказу МВС України від 07.07.2017 № 575. В цьому випадку розслідування кримінального правопорушення покладається на окремий підрозділ Національної поліції України це орган досудового розслідування [3].

Після встановлення факту вчинення особою дій, що мають ознаки кримінального правопорушення передбаченого ст. 286 КК України, відповідні відомості вносяться до Журналу Єдиного обліку заяв і повідомлень громадян відділу поліції, на території якого воно було

вчинено, а в подальшому повинні бути внесені до ЄРДР. Після внесення відомостей до ЄРДР починається досудове розслідування по кримінальному провадженні за ознаками вчиненого кримінального правопорушення передбаченого відповідною частиною статті 286 КК України.

Слід зазначити, що до початку досудового розслідування, відповідно до Наказу МВС України від 07.07.2017 №575 на місце дорожньо-транспортної пригоди (далі – ДТП), унаслідок якої спричинено середньої тяжкості чи тяжкі тілесні ушкодження або загибель людей, для проведення огляду направляється слідчий підрозділу з розслідування ДТП слідчого управління (відділу) ГУНП або слідчий територіального підрозділу поліції, який спеціалізується на розслідуванні таких кримінальних правопорушень, інспектор-криміналіст, працівники уповноваженого підрозділу Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Крім цього обов'язково необхідне залучення спеціалізованої пересувної лабораторії та працівників Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України, а також судово-медичних експертів до огляду місця ДТП, унаслідок якої спричинено тілесні ушкодження або загибель людей, здійснюється відповідно до законодавства. У разі залишення місця ДТП особою, яка його вчинила, на місце пригоди також направляються працівники уповноважених оперативних підрозділів територіального органу, підрозділу поліції та працівники відповідних оперативнотехнічних підрозділів. Проведення огляду місця ДТП, доручається слідчому за цією спеціалізацією, який безпосередньо складає протокол та схему до нього [4].

Необхідно зазначити про те, що при внесенні до ЄРДР відомостей про кримінальні правопорушення, пов'язані з порушенням Правил дорожнього руху, в обов'язковому порядку вказуються відомості про всіх учасників ДТП та характер отриманих ними тілесних ушкоджень, ці положення затверджуються [5].

Кримінальні провадження про ДТП, унаслідок яких спричинено тілесні ушкодження або загибель людей, а також ДТП, що набули суспільного резонансу і знаходяться на контролі Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Генеральної прокуратури України, розслідуються спеціалізованими підрозділами з розслідування ДТП слідчого управління ГУНП після визначення прокурорами відповідного рівня юрисдикції місця вчинення цих кримінальних правопорушень за слідчим управлінням ГУНП [4].

Таким чином, слід зазначити, що специфіка механізму вчинення дорожньо-транспортних пригод значно впливає й на процес їх розкриття та успішного розслідування. А тому тільки при чіткому знанні методики розслідування даного виду кримінального правопорушення і достатній практичний досвід, слідчі органів досудового розслідування Національної поліції України можуть успішно долати труднощі, які виникають в ході досудового розслідування кримінальних правопорушень даної категорії. При цьому, слушно було би зазначити, що не тільки наявність цих знань та достатнього практичного досвіду є запорукою успішного розслідування, але й знання щодо чинного законодавства України. Тому, при проведенні підготовки майбутніх фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України на все це слід звертати увагу.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 24.10.2017).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 24.10.2017).
3. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 24.10.2017).
4. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : наказ МВС України від 07.07.2017 №575 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> (дата звернення: 24.10.2017).
5. Про Правила дорожнього руху : постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306// БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-п> (дата звернення: 24.10.2017).

Одержано 01.11.2017